

Upozorňujeme, že výchozí [LV](#) verze této stránky byla v nedávné době aktualizována. Na překladu do jazyka, ve kterém se vám stránka právě zobrazuje, zatím pracujeme.

Swipe to change

Vnitrostátní právní předpisy

Lotyšsko

V tomto oddílu naleznete informace týkající se právního systému v Lotyšsku.

Do jazyka, který máte právě nastavený, úřední překlad neexistuje.

Zde je k dispozici strojový překlad. Upozorňujeme, že má pouze orientační charakter. Provozovatel těchto stránek odmítá právní odpovědnost za kvalitu tohoto strojového překladu.

-----čeština-----bulharštinašpanělštinadánštinaněmčinaestonštinařečtinaangličtinafrancouzštinachorvatštinaitalština
litevština maďarština maltština nizozemština polština portugalština rumunština slovenština slovinština finština švédština

Prameny práva

Lotyšsko náleží do evropského kontinentálního právního systému. Nejdůležitějšími prameny práva jsou psané právní předpisy.

Právní předpisy

Vztahy mezi subjekty veřejného práva a soukromými osobami nebo jinými nositeli práv se řídí normativními akty (*ārējie normatīvie akti*) neboli právními předpisy.

Druhy právních předpisů podle právní síly od nejsilnějších:

Ústava Lotyšské republiky;

zákony parlamentu;

nařízení vlády;

nařízení Lotyšské národní banky, Komise pro finanční a kapitálové trhy a Komise pro veřejné služby (v lotyšském právním řádu mají tato nařízení stejný status jako nařízení vlády);

závazná nařízení místní samosprávy.

Ustanovení práva Evropské unie se uplatňují v souladu s jejich postavením v hierarchii legislativních aktů. Při uplatňování ustanovení práva Evropské unie, musí orgány a soudy rovněž zohlednit judikaturu Soudního dvora Evropské unie.

Ustanovení mezinárodního práva se uplatňují bez ohledu na jejich pramen v souladu s jejich postavením v hierarchii legislativních aktů. V případě kolize mezi ustanovením mezinárodního práva a ustanovením vnitrostátního práva Lotyšska se stejnou právní silou, se uplatní ustanovení mezinárodního práva.

Zákony a nařízení vlády jsou závazné na celém území Lotyšska a nikdo se nesmí odvolávat na jejich neznalost. Neznalost zákonů a nařízení nezbavuje nikoho povinnosti je dodržovat jednat v souladu s nimi.

Závazná nařízení místní samosprávy jsou závazná pro všechny fyzické a právnické osoby v dotčené správní oblasti.

Subjekty, které mají oprávnění vydávat legislativní akty, jsou:

lotyšský lid při výkonu zákonodárné pravomoci (jedna desetina všech voličů může předložit legislativní návrh parlamentu, občané se mohou zúčastnit všelidového hlasování);

Saeima (parlament) má pravomoc přijímat zákony;

vláda má pravomoc vydávat nařízení v případech, kdy je k tomu zmocněna zákonem;

Lotyšská národní banka, Komise pro finanční a kapitálové trhy a Komise pro veřejné služby mají rovněž pravomoc vydávat nařízení, jsou-li k tomu zmocněny zákonem;

orgány místní samosprávy mají pravomoc vydávat nařízení v případech, kdy jsou k tomu zmocněny zákonem.

Interní normativní akty

Interní normativní akty (*iekšējie normatīvie akti*) vydává subjekt, který se řídí veřejným právem, s cílem stanovit vlastní interní pracovní postupy, popřípadě postupy jemu podřízených subjektů, nebo objasnit postupy vztahující se k uplatňování právních předpisů v oblasti své působnosti. Interní normativní akty nejsou právně závazné pro soukromé osoby. Pokud subjekt přijme rozhodnutí týkající se soukromé osoby, nemůže v něm odkazovat na interní normativní akty.

Druhy interních normativních aktů:

organizační řád (*nolikums*) určující vnitřní strukturu a organizaci;

vnitřní předpisy (*reglaments*) stanovující strukturu jednotlivých oddělení subjektu a jejich činnosti;

doporučení (*ieteikumi*) stanovující postupy pro výkon správního uvážení přiznaného právními předpisy a interní normativní akty za účelem jednotného řešení v podobných situacích — v některých situacích lze od nich odhlédnout, pokud k tomu existuje dostatek důvodů;

pokyny (*instrukcija*) určující způsob použití obecných právních předpisů a zásad;

vnitřní řád (*iekšējie noteikumi*) určující postupy pro přijímání správních rozhodnutí, způsob, jakým mají úředníci a další osoby plnit své povinnosti a dodržovat pravidla chování a bezpečnosti při práci a další záležitosti týkající se fungování subjektu.

Všechny interní normativní akty mají stejný právní status. Je-li mezi nimi rozpor, postupuje se podle aktu, který vydal orgán nebo osoba s vyšší pravomocí.

Subjekty, které vydávají interní normativní akty, jsou:

vláda;

člen vlády;

řídící orgán veřejnoprávního subjektu;

vedoucí orgánu.

Prameny práva – kategorie

Prameny práva lze rozdělit do těchto kategorií:

Normativní akty (*normatīvie akti*), které stanovují obecná právní pravidla, uvádí tato pravidla v účinnost, nebo je mění či ruší. Normativní akty se dělí na právní předpisy a interní normativní akty neboli vnitřní předpisy.

Obecné právní zásady psané (v zákonech a právních předpisech) nebo nepsaná základní pravidla upravují objektivní zákonitosti života společnosti.

Právní obyčej, což jsou pravidla chování, která vznikla v důsledku faktického uplatňování v průběhu času. Právní obyčej se použije při odvozování práv a výkladu právních ustanovení, pokud danou otázku neupravuje zákon nebo jiná normativní akt.

Judikatura: soubor soudních rozhodnutí obsahujících správné a hodnotné abstraktní právní závěry, které mohou soudci využít k odůvodnění vlastních rozhodnutí v jiných věcech.

Právní teorie (*doktrīna*): soubor akademických stanovisek k výkladu právních ustanovení, jejich původu a uplatňování; na právní teorii se často odkazuje v odůvodnění nebo správních rozhodnutí.

Hierarchie pramenů práva

Primární prameny práva

Právní předpisy: jde o prameny práva s nejvyšším právním statutem, uplatňují se v souladu s jejich postavením v hierarchii legislativních aktů.

Obecné právní zásady: tento pramen se uplatňuje tam, kde záležitost neupravují zákony a jiné právní předpisy. Používají se také při výkladu právních předpisů. Obecné právní zásady mají stejné zařazení v rámci právního řádu a nejsou uspořádány hierarchicky.

Právní obyčej: tento pramen se uplatní při odvozování práv a výkladu právních ustanovení, není-li věc upravena právními předpisy.

Sekundární prameny práva

Judikatura: soudní rozhodnutí, které je v souladu s procesními pravidly závazné pro soud projednávající žalobu; takováto rozhodnutí mají sílu zákona, jsou závazná pro všechny účastníky a musí být dodržována stejně jako zákon.

Rozhodnutí ústavního soudu jsou závazná pro všechny orgány státní moci a orgány místních samospráv, instituce a úřední osoby, včetně soudů, a fyzické a právnické osoby. Ustanovení právních předpisů (nebo aktů), o kterém ústavní soud prohlásí, že není v souladu s normou vyšší právní síly, přestane mít právní účinky ode dne, kdy je rozhodnutí zveřejněno, nestanoví-li ústavní soud jinak.

Pokud ústavní soud uznal mezinárodní dohodu, podepsanou nebo uzavřenou Lotyšskem, za odporující ústavě, má vláda povinnost bez prodlení sjednat změny této dohody, nebo ji vypovědět nebo případně odložit její uplatňování nebo od ní odstoupit.

Rozhodnutí ústavního soudu, které ukončí soudní řízení v dané věci, obsahuje výklad ustanovení právních předpisů, přičemž tento výklad je závazný pro všechny orgány státní moci a orgány místních samospráv, instituce a úřední osoby, včetně soudů, a fyzické a právnické osoby.

Právní teorie se bohatě využívá v argumentaci soudních a správních rozhodnutí. Právní doktrína nemá právní sílu a není obecně závazná.

Institucionální rámec

Instituce, které mají pravomoc přijímat právní předpisy

Legislativní pravomoc vykonává **Saeima a lotyšský lid** prostřednictvím práva na všelidové hlasování.

Vláda může vydávat právní předpisy ve formě nařízení (*noteikumi*) v těchto případech:

na základě zmocnění v zákoně;

ke schválení mezinárodní smlouvy nebo návrhu mezinárodních smluv, k vypovědi mezinárodní smlouvy nebo ukončení její platnosti v případě, že ústava nebo jiný zákon nestanoví jiný postup;

v případě potřeby k uplatňování právních předpisů Evropské unie, pokud příslušná věc není upravena zákonem; takováto nařízení nesmí omezovat základní práva osob.

Lotyšská národní banka, Komise pro finanční a kapitálové trhy a Komise pro veřejné služby mohou vydávat právní předpisy (nařízení – *noteikumi*) na základě zmocnění v zákoně a v rámci své působnosti.

Orgány místní samosprávy mohou vydávat právní předpisy (závazná nařízení) na základě zákona nebo nařízení vlády.

Legislativní proces

Tato část stručně popisuje postup legislativního procesu.

Zákony

Předkládání návrhů zákonů v Parlamentu

Návrhy zákona může předkládat parlamentu prezident, vláda nebo výbory parlamentu, skupina nejméně pěti poslanců nebo v souladu s postupy stanovenými v ústavě alespoň jedna desetina voličů.

Projednávání a schvalování návrhu zákona v Parlamentu

Návrhy zákonů jsou projednávány ve třech čteních. Návrhy urgentních zákonů, návrh státního rozpočtu, změny státního rozpočtu a návrhy zákonů, kterými se ratifikují mezinárodní dohody, se schvalují ve dvou čteních.

Návrh zákona je považován za přijatý a stane se zákonem, pokud byl projednán ve třech čteních nebo ve výše zmíněných případech ve dvou čteních a získal při hlasování absolutní většinu hlasů přítomných poslanců parlamentu.

Vyhlášení zákona

Všechny přijaté zákony zašle řídicí výbor parlamentu (*Prezidijs*) prezidentovi k vyhlášení.

Prezident vyhláší zákony schválené parlamentem nejdříve desátý a nejpozději dvacátý první den po jejich přijetí. Zákon nabývá účinnosti čtrnáctý den po jeho vyhlášení (zveřejnění) v úředním věstníku (*Latvijas Vēstnesis*), nestanoví-li sám zákon jiný okamžik nabytí účinnosti.

Právo odložit vyhlášení zákona

Prezident má právo požadovat nové projednání zákona nebo odložit jeho vyhlášení až od dva měsíce.

Prezident požaduje nové projednání schváleného zákona z vlastního podnětu, avšak odložit vyhlášení zákona může pouze, pokud jej o to požádá nejméně jedna třetina všech poslanců parlamentu. Prezident nebo jedna třetina všech poslanců parlamentu mohou požadovat nové projednání zákona ve lhůtě deseti dnů od jeho přijetí parlamentem.

Zákon, jehož vyhlášení bylo odloženo v souladu s výše uvedeným postupem, se předloží k všelidovému hlasování (referendum), pokud o to požádá nejméně jedna desetina všech voličů během sbírání podpisů. Není-li však taková žádost předložena ve lhůtě dvou měsíců, zákon se vyhlásí. O zákonu se nekoná všelidové hlasování, pokud parlament hlasuje o daném zákoně znovu a nejméně tři čtvrtiny všech poslanců parlamentu hlasují pro jeho přijetí.

Zákon schválený parlamentem, jehož vyhlášení bylo prezidentem odloženo, může být zrušen všelidovým hlasováním, pokud se jej zúčastní nejméně polovina všech voličů, kteří se účastnili předchozích voleb do parlamentu, a většina z nich se vysloví pro zrušení zákona.

Ne každý zákon však lze předložit všelidovému hlasování. Zákony týkající se rozpočtu, půjček, daní, cel, jízdného na železnici, vojenské služby, vyhlášení a zahájení války, uzavření mírové smlouvy, vyhlášení výjimečného stavu a jeho ukončení, mobilizace a demobilizace, stejně tak jako smlouvy s cizími zeměmi není možné předložit všelidovému hlasování.

Nabytí účinnosti zákona

Zákon nabývá účinnosti čtrnáctý den po jeho zveřejnění v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*, nestanoví-li zákon sám jiný okamžik. Lhůta počíná běžet následující den po zveřejnění.

Zrušení platnosti zákona

Zákon pozbývá platnosti za těchto okolností:

vstupem v platnost zákona, který ruší předchozí zákon;

vstupem v platnost přechodného ustanovení jiného zákona, které stanoví, že předchozí zákon se ruší;

nabytím účinnosti nálezu ústavního soudu, který ruší dotčený zákon;

uplynutím doby účinnosti daného zákona v případě, že byly účinky zákona omezeny na dobu určitou.

Nařízení vlády

Předkládání návrhů nařízení vlády

Návrhy nařízení připravené ministerstvem, úřadem vlády nebo správními úřady, které jsou podřízeny předsedovi vlády, mohou vládě předkládat členové vlády.

Návrhy nařízení připravené jiným orgánem státní správy nebo místní samosprávou, nevládními organizacemi nebo sociálními partnery mohou být vládě předkládány prostřednictvím vedoucích relevantních subjektů nebo prostřednictvím člena vlády, který politicky odpovídá za příslušnou oblast, odvětví nebo pododvětví.

Projednávání a schvalování návrhu nařízení vlády

Návrhy nařízení předložené vládě jsou nejdříve oznámeny a projednány v rámci meziresortního zasedání. Poté, co jsou oznámeny na meziresortním zasedání, zašlou se na příslušná ministerstva, v případě potřeby i na jiné orgány, spolu s výzvou o předložení stanoviska. Stanovisko ministerstva spravedlnosti a ministerstva financí jsou povinná u všech návrhů. Během tohoto meziresortního řízení mohou také zástupci nevládních organizací sdělit své připomínky k návrhu.

Po odsouhlasení v meziresortním řízení jsou návrhy nařízení postoupeny na jednání vlády, přičemž návrhy, u kterých nebylo dosaženo dohody v meziresortním řízení, projedná výbor vlády. Projekty odsouhlasené na výboru vlády se postoupí na jednání vlády k dalšímu projednání. Návrh nařízení je přijat a stává se nařízením vlády, je-li schválen na jednání vlády.

Vyhlášení nařízení vlády

Všechna schválená nařízení vlády se vyhlášují v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*.

Nabytí účinnosti nařízení vlády

Nařízení vlády nabývá účinnosti následující den po jeho zveřejnění v úředním věstníku, *Latvijas Vēstnesis*, nestanoví-li nařízení jiné datum.

Zrušení platnosti nařízení vlády

Nařízení vlády pozbývá platnosti za těchto okolností:

vstupem v platnost nařízení vlády, které ruší předchozí nařízení vlády;

vstupem v platnost závěrečných ustanovení jiného nařízení vlády, které stanoví, že předchozí nařízení vlády se ruší;

pozbytím platnosti zákona, na základě kterého bylo nařízení vlády vydáno;

nabytím účinnosti nálezu ústavního soudu, který ruší dotčené nařízení vlády;

uplynutím doby účinnosti daného nařízení vlády v případě, že byly účinky nařízení omezeny na dobu určitou.

Nařízení Lotyšské národní banky, nařízení Komise pro finanční a kapitálové trhy a nařízení Komise pro veřejné služby

Vyhlášení a nabytí účinnosti a zrušení platnosti nařízení Lotyšské národní banky, nařízení Komise pro finanční a kapitálové trhy a nařízení Komise pro veřejné služby je totožné jako vyhlášení a nabytí účinnosti a zrušení platnosti nařízení vlády.

Závazná nařízení místní samosprávy

Předložení návrhu závazných nařízení místní samosprávy

Návrh závazných nařízení samospráv může radě předložit předseda rady, komise rady, členové rady, iniciátor mimořádného zasedání, primátor či starosta.

Projednávání a přijímání návrhů závazných nařízení místní samosprávy

Návrh závazného nařízení místní samosprávy se považuje za přijatý a stává se závazným, pokud pro něj hlasovala více než polovina přítomných členů rady místní samosprávy, nestanoví-li zákon jinak.

Rada zašle nařízení spolu s důvodovou zprávou ministerstvu pro ochranu životního prostředí a regionální rozvoj v písemné a elektronické formě do tří dnů ode dne jeho podpisu. Ministerstvo posoudí zákonnost nařízení ve lhůtě jednoho měsíce od jeho obdržení a zašle radě své stanovisko k věci.

Pokud stanovisko ministerstva neobsahuje výhrady k zákonnosti nařízení, nebo ve stanovené lhůtě není zasláno žádné stanovisko, rada vydá závazné nařízení tak, jak bylo přijato.

Pokud stanovisko ministerstva sledává, že nařízení je z části či zcela nezákonné, rada jej opraví podle stanoviska a vydá pozměněné nařízení. Pokud místní rada nesouhlasí se stanoviskem částečně či v plném rozsahu, svůj postoj odůvodní a nařízení vydá. Nařízení se zašle ministerstvu pro ochranu životního prostředí a regionální rozvoj v písemné a elektronické formě do tří dnů ode dne jeho podpisu.

Vyhlašování závazných nařízení místní samosprávy

Závazná nařízení samospráv se vyhlášují zveřejněním v místním věstníku nebo jiným uvedením ve veřejnou známost. Městská rada (*Republikas pilsētas dome*) vyhláší závazná nařízení jejich zveřejněním v úředním věstníku *Latvijas Vēstnesis*. S nařízením se zveřejňuje důvodová zpráva.

Všechna nařízení, která nabyla účinnosti, zveřejní orgán místní samosprávy na svých internetových stránkách. Závazná nařízení městské rady (*novada domes*) jsou rovněž k dispozici v budovách místních rad, na obecních nebo městských úřadech.

Ministerstvo pro ochranu životního prostředí a regionální rozvoj zveřejňuje závazná nařízení místní samosprávy na svých internetových stránkách.

Nabytí účinnosti závazných nařízení místní samosprávy

Závazné nařízení samospráv nabývá účinnosti den po svém zveřejnění v místním věstníku nebo po jeho jiném zveřejnění, nestanoví-li samo pozdější den nabytí účinnosti.

Zrušení závazných nařízení místní samosprávy

Závazné nařízení místní samosprávy pozbývá platnosti za těchto okolností:

vstupem v platnost závazného nařízení místní samosprávy, které ruší předchozí nařízení místní samosprávy;

vstupem v platnost závěrečných ustanovení jiného závazného nařízení místní samosprávy, které stanoví, že předchozí nařízení místní samosprávy se ruší;

pozbytím platnosti právního předpisu vyšší právní síly, na jehož základě bylo nařízení místní samosprávy vydáno;

nabytím účinnosti nálezu ústavního soudu, který ruší dotčené nařízení místní samosprávy;

uplynutím doby účinnosti daného nařízení místní samosprávy, v případě, že byly účinky nařízení omezeny na dobu určitou.

Právní databáze

Latvijas Vēstnesis, úřední věstník Lotyšské republiky

Úřední publikace *Latvijas Vēstnesis* je úředním věstníkem Lotyšské republiky. Uveřejnění informací v tomto věstníku je úředním zveřejněním.

Úřední zveřejnění je veřejně a právně závazné.

Nikdo se nesmí dovolávat neznalosti právních aktů nebo úředních oznámení zveřejněných v úředním věstníku

Od 1. července 2012 je *Latvijas Vēstnesis* úředně zveřejňován v elektronické podobě na internetových stránkách <https://www.vestnesis.lv/>. Informace, které byly zveřejněny na internetových stránkách před tímto datem, nemají právní závaznost. Závazné znění těchto informací obsahuje *Latvijas Vēstnesis* v tištěné podobě.

Konsolidované právní předpisy

Zákony, nařízení vlády a jiné normativní právní akty jsou v konsolidovaném znění k dispozici na portálu lotyšských právních předpisů <http://www.likumi.lv/>.

Všechny zveřejněné konsolidované právní předpisy mají pouze informativní charakter. Internetovou stránku spravuje vydavatel úředního věstníku [VSIA Latvijas Vēstnesis](#).

Úřední vydavatel

Vydavatelem úředního věstníku *Latvijas Vēstnesis* je stejný subjekt, který vydával věstník v tištěné podobě: [VSIA Latvijas Vēstnesis](#).

Úřední vydavatel dodržuje mezinárodní standard ISO 9001:2008 (řídící systém) a ISO 270001:2005 (zabezpečení informací).

Je přístup do databáze zdarma?

Ano, *Latvijas Vēstnesis* je k dispozici zdarma. Elektronický archiv tištěných vydání *Latvijas Vēstnesis* je rovněž k dispozici **zdarma**. Přístup ke konsolidovaným zněním právních předpisů je taktéž zdarma.

Odkazy

[Saeima – Parlament Lotyšské republiky](#), [Vláda Lotyšské republiky](#), [Lotyšská národní banka](#), [Komise pro finanční a kapitálové trhy](#), [Komise pro veřejné služby](#), [lotyšské orgány místní samosprávy](#), [úřední věstník Latvijas Vēstnesis](#), <http://www.likumi.lv/>

Poslední aktualizace: 07/01/2016

Originální verzi stránky (v jazyce příslušného členského státu) provozuje daný členský stát. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. Evropská komise vylučuje jakoukoli odpovědnost za jakékoli informace nebo údaje obsažené nebo uvedené v tomto dokumentu. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.